

An aerial photograph of a coastal city, likely Ammochostos in Cyprus. The image shows a long, narrow strip of land along the coast, densely packed with modern, multi-story apartment buildings. The sea is a vibrant turquoise color, and the sky is clear. The text is overlaid on the left side of the image.

**Το Όραμα
για
επανενωμένη
Αμμόχωστο**

Το όραμα για Επανενωμένη Αμμόχωστο

- ΒΙΩΣΙΜΗ, ΕΥΗΜΕΡΟΥΣΑ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ**
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ**
- Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ BRSCO, ΒΟΣΝΙΑ-ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ**

Το όραμα για Επανενωμένη Αμμόχωστο

- Βιώσιμη, ευημερούσα και ειρηνική προοπτική
- Οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές πτυχές
- Η περίπτωση του Μπρίσκο, Βόσνια-Ερζεγοβίνη

The Cypriot divide

A representative sample of 485 Greek and Turkish Cypriots from Famagusta were asked to sketch their image of the city's urban fabric, highlighting key sites.

The cumulative results showed a stark difference in perceptions between the two communities.

- Turkish Cypriot
- Greek Cypriot
- Famagusta
- Varosha
(Forbidden Zone)

Source: Christodoulou, Nektarios. 2016. The role of planning in ethno-nationally contested cities: The case of Famagusta (Unpublished PhD), Nicosia: Cyprus

MAP TOGGLE:

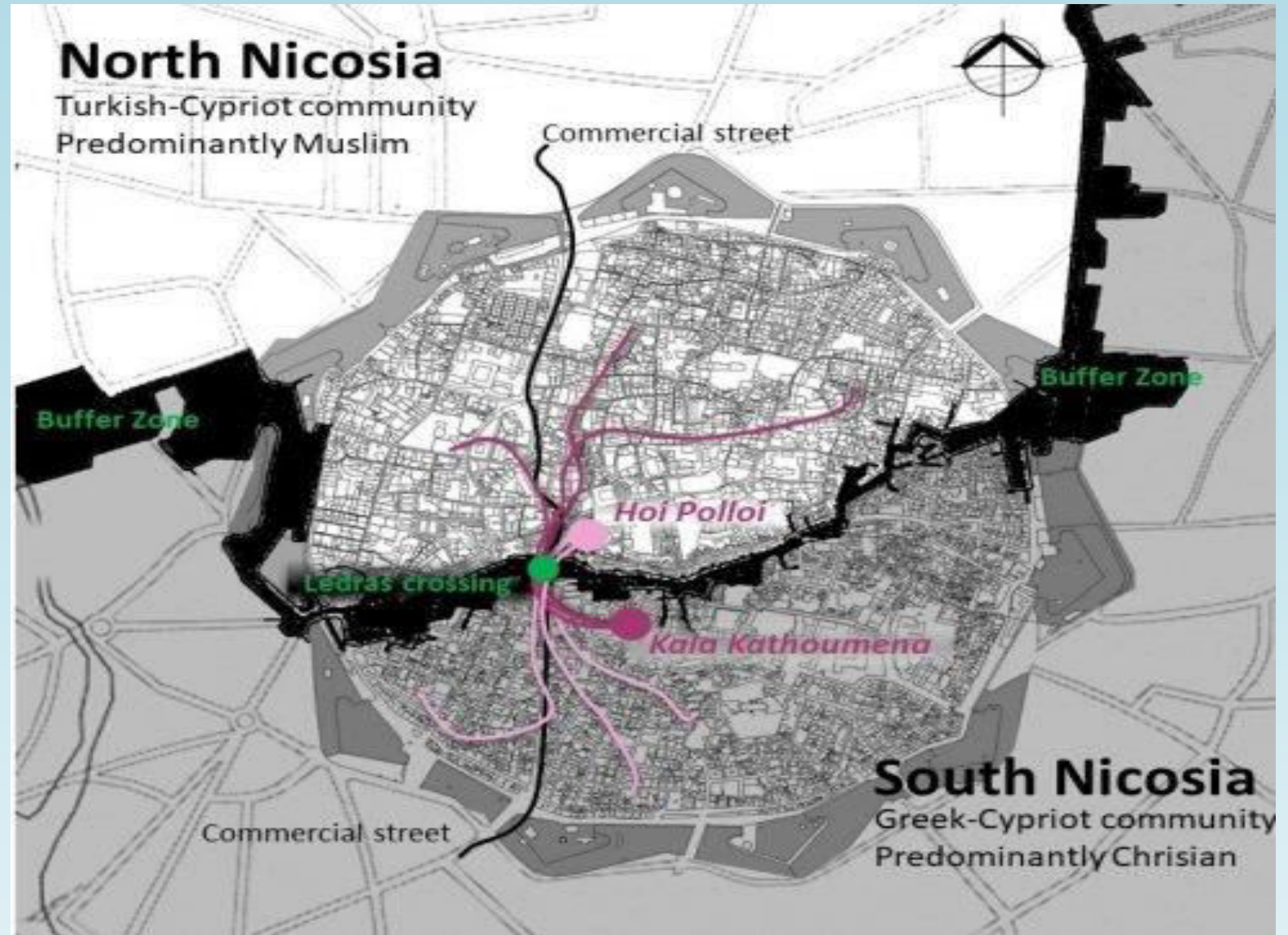
GREEK CYPRIOT POINTS

TURKISH CYPRIOT POINTS

Η επανένωση της Κύπρου μετά από πολιτική συμφωνία θα έχει σαν αποτέλεσμα την επανένωση των διχοτομημένων πόλεων στην Κύπρο

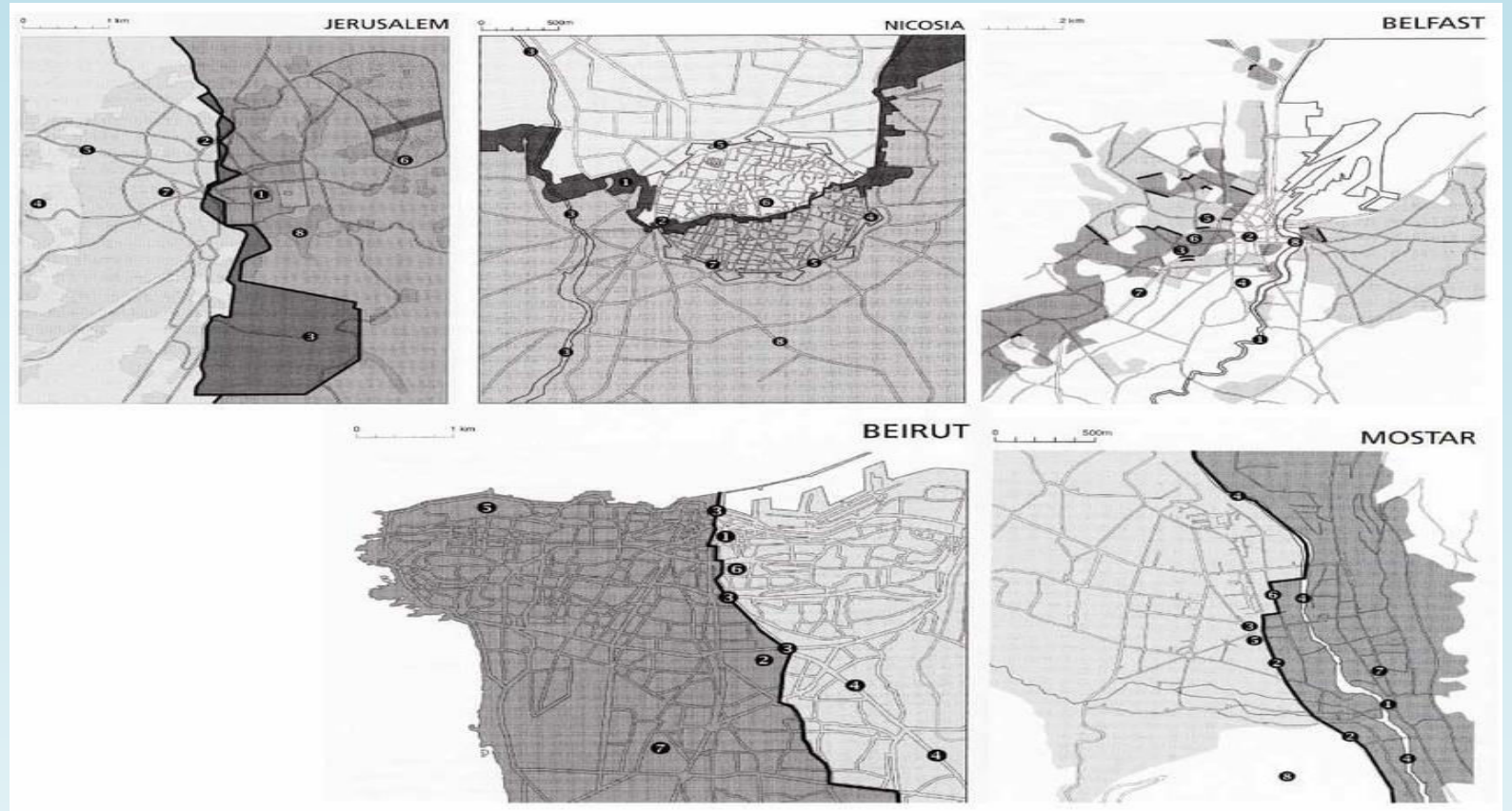
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Οι διαιρεμένες πόλεις δεν είναι ένα φαινόμενο μοναδικό για την Κύπρο.
Η ιστορία από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο έχει αναδείξει πολλά παραδείγματα στην Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή.

- Βερολίνο
- Μπέλφαστ
- Σαράγεβο
- Ιερουσαλήμ
- Βηρυτός
- Μοστάρ

Η επανένωση των διαιρεμένων πόλεων και η δημιουργία ενός πλαισίου ειρήνης, σταθερότητας, συνεργασίας και ανάπτυξης έχει πολλές πτυχές:

- Τεχνική αξιολόγηση υποδομών και κτιρίων
- Πολιτικές σχέσεις και θέματα διακυβέρνησης
- Διεθνικές κοινοτικές σχέσεις, κοινωνική αλληλεπίδραση και συνεργασία
- Οικονομική ανάπτυξη
- Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη
- Πολεοδομικός σχεδιασμός και ανάπτυξη
- Πολιτιστική συνεργασία και ανάπτυξη

Αμμόχωστος

- Είναι μια μοναδική περίπτωση, όχι μόνο στην Κύπρο αλλά πιθανώς σε όλη την Ευρώπη.
- Από το 1974, είναι μια κλειστή πόλη, περιτριγυρισμένη από συρματοπλέγματα, μια στρατιωτική ζώνη, μια "πόλη φάντασμα".
- Έχουν υπάρξει επανειλημμένες προσπάθειες για προσωρινή πολιτική συμφωνία μεταξύ των δύο κοινοτήτων, ώστε να επιτραπεί η επιστροφή των νόμιμων κατοίκων, ωστόσο καμία δεν έχει υλοποιηθεί λόγω των πολιτικών κινήτρων των ηγετών των δύο κοινοτήτων.
- Η περιοχή γύρω από την «κλειστή πόλη» της Αμμοχώστου που κατοικείται από Τουρκοκύπριους έχει σημειώσει σημαντική οικονομική ανάπτυξη και αποτελεί τη βάση ενός από τα μεγαλύτερα πανεπιστήμια της τουρκοκυπριακής πλευράς
- Ολόκληρη η περιοχή γύρω από την Αμμόχωστο, από το Μπογάζι στο Βορρά μέχρι το Παραλίμνι και τον Πρωταρά στο Νότο, η οποία μπορεί να θεωρηθεί ως ένας ενιαίος χώρος της Ευρύτερης Αμμοχώστου, έχει τεράστιες δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης, προστασίας και βελτίωσης του περιβάλλοντος και πράσινης ανάπτυξης, εκπαιδευτικής και πολιτιστικής ανάπτυξης και θα μπορούσε να καταστεί κομβικό σημείο για την οικοδόμηση πολύ-πολιτισμικής, ειρηνικής συμβίωσης και συνεργασίας

Κύριες προκλήσεις μιας Επανενωμένης Αμμοχώστου

- Τεχνική ανακατασκευή (υποδομές, κτίρια, βασικές υπηρεσίες)
- Πολιτικές σχέσεις, διακυβέρνηση και συνεργασία μεταξύ των δυο κοινοτήτων.
- Πολεοδομικός σχεδιασμός, περιβαλλοντικά ζητήματα και αειφόρος ανάπτυξη
 - Οικονομική ανάπτυξη με βάση την ισόρροπη ανάπτυξη σε όλους τους τομείς, τις νέες τεχνολογίες και την προγραμματισμένη τουριστική ανάπτυξη.
- Οικονομική, κοινωνική και πολιτική ένταξη των γύρω περιοχών σε ένα συνολικό σχεδιασμό για τη διαμόρφωση της ευρύτερης περιοχής της Αμμοχώστου.

Μπρίσκο (Brcko)

Ομοσπονδία Βοσνίας-Ερζεγοβίνης

- Ιστορικό Πλαίσιο
- Θεσμικές Καινοτομίες
- Πολιτική και Οικονομική Ανάπτυξη
- Το Μπρίσκο Σήμερα
- Συμπεράσματα

Μπρίσκο (Brcko)

Βοσνία-Ερζεγοβίνη

Μπρίσκο (Brcko)

Ιστορικό Πλαίσιο

- Κατά την περίοδο 1992-1995, μετά τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας και την έξαρση του εθνικισμού η Βοσνία δυστυχώς μετετράπη σε πεδίο μεγάλων και αιματηρών συγκρούσεων μεταξύ Σέρβων, Κροατών και Μουσουλμάνων-Βοσνίων.
- Η ειρήνη επιτεύχθηκε μέσα από τις Συνθήκες του Νταϊήτον το 1995, οι οποίες προνοούσαν τη δημιουργία δύο συστατικών κρατιδίων, την Σερβική Δημοκρατία και την Ομοσπονδία Βοσνίας- Ερζεγοβίνης. Τα δύο αυτά κρατίδια συναποτέλεσαν το χαλαρά συνενωμένο ομόσπονδο κράτος της Βοσνίας. Η Σερβική Δημοκρατία είχε κυρίαρχο στοιχείο στη εθνοτική της σύνθεση τους Σέρβους και η Ομοσπονδία Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, Κροάτες και Βόσνιους-Μουσουλμάνους.
- Η πόλη Μπρίσκο η οποία βρίσκεται στο βοριο-ανατολικό μέρος της Βοσνίας, είναι μια συνοριακή πόλη, κοντά στη Κροατία και Σερβία. Η τοποθεσία του Μπρίσκο ήταν μεγάλης στρατηγικής σημασίας γιατί διεχώριζε τις δύο περιοχές που αποτελούσαν την Σερβική Δημοκρατία. Πριν τον πόλεμο το Μπρίσκο κατοικείτο κυρίως από Βόσνιους- Μουσουλμάνους.
- Κατά την διάρκεια του πολέμου, το Μπρίσκο, λόγω της στρατηγικής του σημασίας αντιμετώπισε σφοδρές, ακραίες και αιματηρές μάχες μεταξύ των αντιπάλων πλευρών. Στη Συνθήκη του Νταϊήτον δεν μπορούσε να επιτευχθεί συμφωνία για το μέλλον του Μπρίσκο και. έπρεπε να αναζητηθούν άλλες λύσεις.

- Η εισήγηση για την μελλοντική πορεία του Μπρίσκο, η οποία έγινε αποδεκτή από όλες τις πλευρές, ήταν οι αποφάσεις να ληφθούν από **Διεθνή Επιδιαιτησία**.
- Το Μπρίσκο ανακηρύχθηκε ως **Διεθνές Έδαφος** (International Territory), όπου η διακυβέρνηση της πόλης και της περιοχής περνά κάτω από την εποπτεία της Διεθνούς Κοινότητας.
- Η διεθνής επιτροπή που ανέλαβε την ευθύνη για τις αποφάσεις διακυβέρνησης του Μπρίσκο (International Tribunal) διόρισε τον **Επόπτη** του Μπρίσκο (Brcko Supervisor) με μεγάλες εξουσίες στη θεσμική εξέλιξη και τρόπο διακυβέρνησης της πόλης.
- Το Μπρίσκο εξελίχθηκε σε μια αυτόνομη περιοχή με ξεχωριστή τοπική αυτοδιοίκηση από την υπόλοιπη χώρα. Είναι σχεδόν ολοκληρωτικά μια αυτό-διοικούμενη περιοχή. Με δικό της κοινοβούλιο, εκπαιδευτικό σύστημα, δικαστήρια και αστυνομία. Είναι μια **Ελεύθερη Πόλη (Free City)** στην Ευρώπη.

Μπρίσκο (Brcko)

Θεσμικές Καινοτομίες

- Το Μπρίσκο, αν και επίσημα είναι μέρος και των δύο συστατικών κρατιδίων της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, στη πραγματικότητα είναι μια ξεχωριστή οντότητα και έχει την δική της πολιτική, οικονομική και κοινωνική υπόσταση.
- Για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης οι αρχές του Μπρίσκο εγκαθίδρυσαν ένα πλαίσιο προγραμματισμού με την ετοιμασία και εφαρμογή πενταετούς προγράμματος ανασυγκρότησης των υποδομών με ανοικτές διαδικασίες και πλήρη διαφάνεια και τη δημιουργία ξεχωριστού φορολογικού συστήματος.
- Στα αρχικά στάδια της οικονομικής ανασυγκρότησης η διεθνής κοινότητα και οργανισμοί είχαν συμβάλει ουσιαστικά με σημαντική οικονομική συνεισφορά καθώς και παροχή τεχνογνωσίας και επενδύσεις. Η πολιτική σταθερότητα και το θετικό επενδυτικό κλίμα συνέβαλαν για τη δημιουργία πλαισίου αυτόνομης οικονομικής ανάπτυξης.
- Μια σημαντική καινοτομία στη πολιτική και κοινωνική ανασυγκρότηση του Μπρίσκο ήταν στο εκπαιδευτικό σύστημα. Ενώ στην υπόλοιπη Βοσνία-Ερζεγοβίνη είναι διαχωρισμένο κατά εθνικότητα, στο Μπρίσκο ακολουθούν ένα μικτό σύστημα με κοινό πρόγραμμα εκπαίδευσης και μικτές τάξεις μαθητών από όλες τις εθνικότητες.

Μπρίσκο (Brcko)

Πολιτική και Οικονομική Ανάπτυξη

- Το Μπρίσκο σήμερα είναι μια πόλη των 100,000 κατοίκων η οποία έχει μετατραπεί σε πρότυπο πολύ-πολιτισμικότητας: ο Δήμαρχος είναι Κροάτης, ο Αντιδήμαρχος είναι Βόσνιος-Μουσουλμάνος και ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου είναι Σέρβος.
- Το Κοινοβούλιο της πόλης έχει εξουσίες και αρμοδιότητες οι οποίες είναι παρόμοιες με κυρίαρχου κράτους αντί μιας συνηθισμένης τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Η σχετική αυτονομία του Μπρίσκο από το κεντρικό κράτος έχει προσδώσει στη πόλη τα χαρακτηριστικά της Ελεύθερης Πόλης (Free City), η μοναδική σε ολόκληρη την Ευρώπη.
- Τα τελευταία χρόνια το Μπρίσκο είχε μια σημαντική οικονομική ανάπτυξη, μεγαλύτερη από την υπόλοιπη χώρα.
- Το Μπρίσκο έχει μετατραπεί από την πιο διαιρεμένη πόλη στη Βοσνία στη πιο πολύ-πολιτισμική.

Μπρίσκο (Brcko)

Το Μπρίσκο σήμερα

Το Μπρίσκο σήμερα

Συμπεράσματα

- Η επιστροφή της Αμμοχώστου κάτω από την διοίκηση των Ηνωμένων Εθνών έχει συζητηθεί πολλές φορές. Σε τέτοια περίπτωση οι νόμιμοι κάτοικοι της πόλης θα μπορούσαν να επιστρέψουν στις εστίες τους και να τεθεί το πλαίσιο για την ανασυγκρότηση και αναζωογόνηση της πόλης.
- Κάποιοι πολιτικοί, αμφισβητούν κατά πόσο τα Ηνωμένα Έθνη θα μπορούσαν να αναλάβουν τον ρόλο της μεταβατικής διοίκησης για την ανασυγκρότηση της Αμμοχώστου και την δημιουργία των προϋποθέσεων για πορεία οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ανάπτυξης. (Ozdil Nami, Φιλελεύθερος,)
- Η περίπτωση του Μπρίσκο, δείχνει ότι ένα τέτοιο εγχείρημα είναι εφικτό, όταν υπάρχει υποστήριξη και από τις δύο κοινότητες στη Κύπρο καθώς και από την διεθνή κοινότητα και οργανισμούς.
- Μια τέτοια εξέλιξη θα είχε άμεσα οφέλη και για τις δύο κοινότητες και σε αυτό το πλαίσιο θα μπορούσε να συμπεριληφθεί και η ευρύτερη περιοχή της Αμμοχώστου (π.χ. από την Δερύνεια μέχρι την Σαλαμίνα) ούτως ώστε να δημιουργηθούν οι συνθήκες για πιο ορθολογικό προγραμματισμό και ανάπτυξη σε ολόκληρη την περιοχή και σε όλους τους τομείς: υποδομές, αποχετευτικό σύστημα, συγκοινωνίες, ενιαίος προγραμματισμός τουριστικής ανάπτυξης, περιβαλλοντική προστασία και βιώσιμη ανάπτυξη, ανάπτυξη παραλιακού μετώπου, πολιτιστική ανάπτυξη, εκπαιδευτικό σύστημα κ.ο.κ.

- Τα Ηνωμένα Έθνη σε όλες αυτές τις διαδικασίες θα μπορούσαν να έχουν ένα συντονιστικό ρόλο αλλά και συγκεκριμένες εκτελεστικές εξουσίες. Βασική επιδίωξη θα πρέπει να είναι η δημιουργία τοπικών θεσμών διακυβέρνησης και βασικών υπηρεσιών με ισομερή συμμετοχή και των δύο κοινοτήτων η οποί εκ των προτέρων να είναι αποδεκτή. Η περίπτωση του Μπρίσκο παρέχει πολλά τέτοια παραδείγματα τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν.
- Τέτοιοι θεσμοί οι οποίοι θα πρέπει να δημιουργηθούν, όπως και στη περίπτωση του Μπρίσκο, συμπεριλαμβάνουν: τοπικό κοινοβούλιο, τοπικές δημοτικές αρχές, αστυνομία, πυροσβεστική, ενιαίο, μικτό εκπαιδευτικό σύστημα, φορολογικό σύστημα, κέντρο οικονομικού προγραμματισμού και βιώσιμης ανάπτυξης, κέντρο πολιτιστικής ανάπτυξης και κληρονομιάς κ.ο.κ.
- Η επιδίωξη θα πρέπει να είναι η ευρύτερη περιοχή της Αμμοχώστου να μετατραπεί από μία διαφιλονικούμενη περιοχή με άναρχη ανάπτυξη, ο πηρύνας της οποίας καταρρέει καθημερινά, σε μία σύγχρονη ακμάζουσα πόλη με απίστευτες ομορφιές, πρότυπο πολύ-πολιτισμικής συμβίωσης, με πρωτοποριακό ενιαίο, μικτό εκπαιδευτικό σύστημα και φάρος πολιτισμικής συνεύρεσης και ισοζυγισμένης βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης με σημαντικά, μακροχρόνια οφέλη και για τις δύο κοινότητες.
- Οι προσπάθειες για την επανένωση της Αμμοχώστου θα πρέπει να συνεχισθούν ταυτόχρονα με την εντατικοποίηση για την συνολική λύση του Κυπριακού όπου η ευρύτερη περιοχή της Αμμοχώστου θα μπορούσε να αποτελέσει μια από τις Ομοσπονδιακές Περιοχές στη Κύπρο.

Αναφορές

- Matthew Parish (2010) 'A FREE CITY IN THE BALKANS – Reconstructing a Divided Society in Bosnia'
- Gizem Caner, Fulin Bolen (2012), 'Urban Consequences of Division in Divided Cities: A comparative perspective', conference paper, AESOP 26th Annual Congress, 11-15 July 2012, METU, Ankara.
- Jon Calame, Esther Charlesworth (2012), 'DIVIDED CITIES: Belfast, Beirut, Jerusalem, Mostar, Nicosia'
- Michalis Michael (2020), 'Famagusta Dialogues Report', May 2020.
- Socrates Stratis (2014) 'Hands-On-Famagusta Project'
- Vasia Markides, 'The Famagusta Ecocity Project' <https://www.ecocityproject.org/>
- Νίκος Περιστιάνης (2021), 'Πώς να μην χάσουμε την Αμμοχώστο' εφημ. Πολίτης, 18/7/201
- Νίκος Περιστιάνης (2021), 'Μια Ολοκληρωμένη Πρόταση για την Αμμόχωστο' εφημ. Σημερινή, 8/8/2021
- Ozdil Nami (2021), 'Χρειαζόμαστε μια νέα διαδικασία διαπραγματεύσεων' εφημ. Φιλελεύθερος, 8/8/2021
- Peter Geoghegan (2014), 'Welcome to Brcko, Europe's only free city and a law unto itself' The Guardian, 14/5/2014